

Szakadát ősi története

A Megyei Levéltár alapján, Kővári Bálint feljegyzése szerint

Häfner József (1905-1986) szakadati plébánián készített kézirata, 1950-es évek

[Szerkesztett, gépelt változat]

Szák község a honfoglalás után itt létezett (Zách család ??) A XII-XIII-XIV. században:

1214: Merő János tulajdona Szakadát.

1298: Már áll egy templom, valószínűleg a mostani helyén, a dombon.

1305-1314: **Zachadach** (Zakadak) > Lengyel szó: „**zakatek**” (zug, elrejtett sarok)

Később: **Szakadát**

Később: Bräutigam plébános szerint: „**Sage-Tal**” = mondák völgye ??

1350: 1129 lélek

1305-1500: Környéke: Gerenyás, Kesző, Berény és Varsád

1543-1686: Török uradalom volt itt is

1563: 12 ház, Simontornyán volt a bég

1590 után: Szakadát nincs a községek között, amelyek a törököknek adót fizetnek.

1680: Tolna megye felszabadul a töröktől, országos ínség.

1692: Dombóvár 278, Ozora 270, Simontornya 147, Szekszárd 290,
Tolna 160 lakással bír.

1707: Pestis dühöng a megyében

1716-1733: Mercy gróf birtoka volt Szakadát (A csicsói templomban nyugszik.)

1723: A templom romos állapotban volt, **rác templom lehetett** (görög)
Altemploma volt – **Alagúttal volt összeköttetésben a mai plébániával.**

1723: 10 család, 37-en jöttek Trier (Saar, Rajna) vidékéről.
Utána következő évben több család. Szakadát ekkor Hőgyész filiáléja volt.

1727: Önálló plébánia lesz. Első papja Szigethy András (1727-1736)

1738: Pestis volt

1759: Winkler Mihály plébános templomot építtet Szent Miklós tiszteletére,
történetet, könyvet ír.

1767: 71 család = 426 lélek (költözködő és szegény)

1785: 612 lélek

1727-1784: Simontornyán volt a megyeháza

- 1767:** Mária Terézia urbáriális községe volt. Földesúr: Gróf Apponyi György
Telekállomány: 22 1/8, Belső telek: 59 1/4, Szántó: 574 1/4, Rét: 175
- 1840:** Szakadáttnak örökváltsági szerződése van a Megyei Levéltárban (urbáriális irat)
- 1848:** A Templom utca keletkezése a pincesoron
- 1851:** Új temető: Volt gyönki kocsiút
- 1851:** Tűz volt... Stabulum
- 1852:** Új baldachin
- 1857:** Legelő megosztás, erőirtás: 14 hold
- 1859:** Zarándoklat Csicsóba évente egyszer. Rudolf major keletkezése.
- 1866:** Nagy jégverés volt. Kolera Gyönkön
- 1869:** Nagyharang lezuhant. Posta Gyönkön
- 1870:** Összeírás: 902 lélek
- 1886:** Új iskola. Toronybádoggal festése
- 1889:** Kálvária kereszt felállítás
- 1897:** Pelcz Árpád plébános jön (1918-ig)
- 1897. XII.:** Templomot bezárják, közveszélyes épület.
Új templom építésének kezdése.
- 1899. XII. 6.:** Új templom beszentelése: Jézus Szíve
- 1906:** Bitter Antal kántor és Pech Jakab tanító
- 1914-1918:** Világháború
- 1921:** Népszámlálás: 1031 lélek
- 1922:** Vörhenyjárvány volt
- 1927:** R.k. Munkás és Gazdakör
- 1931:** Pénzügyi krízis
- 1932:** Adók behajtása rendőrökkel
- 1937:** Templom teljes restaurálása (eternit tető)
- 1946. VIII. 1.:** Új pénz: Forint
- 1947. V. 28:** Kitelepítés: 18 család,
VI. 29: 20 család jött,
IX: Kitelepítés: 48 család
Nógrád megyéből jön 17 család,
Mosonszolnokról 107 személy,
Erdélyiek: 4 család
- 1948. III. 16:** Kitelepítés: 40 család

Népszámlálások

1298: Templom áll, nép is lehetett

1305: Zachadach község

1350: 1129 lélek

1563: 12 ház

1580 után: semmi

1723: Templom rom, csak gyümölcsfák

1723: Betelepül: 10 család = 37 személy

1767 (Winkler): 71 család = 426 személy

1785 (Gruber): 612 személy

1816 (Füleky): 630 személy

1828: 680 személy

1870 (Hunyadi): 902 személy

1921 (Bräutigam): 1031 személy

1939 (Éberhardt): 1129 személy

1941 (Éberhardt): 1169 személy

1943 (Éberhardt): 1176 személy

1948 (Kővári): Maradt: 450 őslakos, kitelepítve: 728

1952 (Kővári): 877 lakó, ebből katolikus: 710

1955 (Kővári): 778 lakó, ebből katolikus: 694

Winkler plébános (1759-1769) jegyzetei nyomán:

Szakadát jelenlegi lakóit 1723-ban Mercy Claudius Florimondus gróf telepítette be a Saar folyó tájékáról, Rajna tartományból, Trier vidékéről.

Első plébánosuk Péter Willerscheid hógyészi plébános volt (1723-1732), mert Szakadát akkor Hógyész filiáléja volt.

Willerscheidről Hógyészen az van feljegyezve, hogy trieri pap volt, aki az első transzporttal jött 1723-ban. Ez évben lett gyarmatosítva Hógyész, Szakadát és a többi német község a vidéken.

1723-ban 10 család jött pünkösdi tájékán. Szegények lehettek, mert napszámba mentek a környékbe, sőt egészen Szigetvárig. Egy nemzetiségű és egy vallású nép.

Egy másik krónikában **az 1723-as betelepítés után a következő nevek szerepelnek:**

Stautt, Schlitt, Krémer, Schmitt, Spisz, Kander, Laux, Isztl, Veilant, Miller, Ernszt, Schiszler, Veller, Ekhard, Kassel

1874-ben a községben van:

3 molnár, 2 szabó, 103 kőműves, 4 ács és 2 kovács

Häfner József nagyapám (1905-1986) eredeti kézirata alapján készítette:

Krémer Péter / 2020.03.03.